

11.10.2017

Ärende/11

§ 378

Den av ledamoten Mari Holopainen väckta motionen om tidigare-lagd undervisning i främmande språk

HEL 2016-012068 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Mari Holopainen väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Hilkka Tapiolinna, stf. stadssekreterare, telefon: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Holopainen Mari ym. valtuustoaloite Kvsto 2.11.2016 asia 12.pdf
- 2 Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lisäselvitys.pdf

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Stadsstyrelsen beslutade 24.4.2017 (§ 432) återremittera den av ledamoten Mari Holopainen och 33 andra ledamöter väckta motionen om tidigarelagd undervisning i främmande språk för ny beredning enligt följande: Stadsstyrelsen anser att det är värt understöd att tidigarelägga undervisningen i främmande språk och uppmanar att bereda saken så att praxisen räknat från hösten 2018 utvidgas till alla skolor i vilka verksamheten kan ordnas på ett naturligt sätt. Stadsstyrelsen anser det också som viktigt att de pilotprojekt inom språkberikad förskoleundervisning som inleds hösten 2017 följs och att man strävar att förlänga verksamheten till 2018.

Det föreslås i motionen att det ska gå att läsa ett främmande språk fr.o.m. årskurs 1 på lågstadiet. Samtidigt erbjuds språkklubbar och ett större utbud av språkbad och språkduch som en del av småbarnspedagogiken. Saken ska börja beredas i form av samarbete inom små-

11.10.2017

barnspedagogiken och undervisningen, och nya metoder för att nå målet undersöks.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter. Den utsatta tiden är åtta månader. Om den utsatta tiden överskrids på grund av att stadsstyrelsen beslutar återremittera en motion för ny beredning, behandlas motionen vid det fullmäktigesammanträde efter den utsatta tiden då motioner nästa gång behandlas.

Stadsstyrelsen hänvisar till utlåtanden från utbildningsnämnden och barnomsorgsnämnden och till tilläggsutredningen från fostrans- och utbildningssektorn, och påpekar följande:

Undersökningar visar att tidigarelagd språkundervisning i hög grad gagnar språkinläringen. Om språkundervisningen tidigareläggs lär sig eleverna bättre och är också mer motiverade att studera språk. Enligt undersökningar når eleverna bäst resultat i inläring av ett främmande språk när de börjar tillägna sig språket innan de fyller åtta år.

Det förekommer både omfattande undervisning på två språk (11 finska skolor) och mindre omfattande undervisning på två språk (3 finska skolor). Minst 25 % av undervisningen inom den omfattande undervisningen på två språk sker på målspråket. Den mindre omfattande undervisningen på två språk är språkberikad undervisning, dvs. undervisning där mindre än 25 % av innehållet i läroämnena undervisas på ett annat språk än skolans undervisningsspråk. Antagningen till den omfattande undervisningen på två språk sker genom lämplighetsprov. Den mindre omfattande undervisningen på två språk är tillgänglig för alla elever i skolan. Dessutom finns det i Helsingfors en studieväg i form av språkbad i svenska som går från småbarnspedagogiken till slutet av den grundläggande utbildningen. I en del av skolorna är det i årskurserna 1–2 möjligt att stifta bekantskap med språk också i klubbar och under korta undervisningsstunder (språkdusch).

Anslag på 150 000 euro har reserverats för pilotprojekt för språkinläring inom förskoleundervisningen i dispositionsplanen för 2017.

Med språkberikad förskoleundervisning avses förskoleundervisning där mindre än 25 % av verksamheten regelbundet och systematiskt ordnas på ett annat språk än de undervisningsspråk som fastställs i lagen om grundläggande utbildning. Språkberikad förskoleundervisning ger naturliga möjligheter att lyfta fram flerspråkighet och kulturell mångfald i förskolans vardag och verksamhetskultur. Målet är att barnen är både språkinlärare och språkanvändare. Målet kan vara att övergå till språkberikad eller annan grundläggande utbildning på två språk.

Den språkberikade förskoleundervisningen förverkligas så att lärarna undervisar i flera förskolegrupper samtidigt och ordnar språkberikad förskoleundervisning i varje grupp så att den utgör mindre än 25 % av verksamheten inom förskoleundervisningen.

Språkberikad förskoleundervisning ordnas i tjugo förskolegrupper på nio daghem verksamhetsåret 2017/2018.

- Daghemmen Auringonkukka, Toivo och Satakieli – franska
- Daghemmen Myllynratas och Leipuri – ryska
- Daghemmen Kesäheinä och Alku-Käpylinna – spanska
- Daghemmen Maunula, Himmeli, Perttu och Vaskiniitty – engelska

Språkberikad förskoleundervisning ger naturliga möjligheter att lyfta fram flerspråkighet och kulturell mångfald i förskolans vardag och verksamhetskultur. Meningen är att barnen vid övergången till den grundläggande utbildningen kan välja att delta i tidigarelagd undervisning i ett främmande språk som de har blivit bekanta med inom förskoleundervisningen.

Det är viktigt med tanke på bedömning av resultaten från pilotprojekten och utveckling av verksamhetsmodellen att kunna fortsätta den språkberikade verksamheten också under verksamhetsåret 2018–2019 inom förskoleundervisningen. Målet är att på lång sikt ge barnen i Helsingfors i allt tidigare fas och på ett allt mångsidigare sätt möjlighet att lära sig olika språk redan från förskoleundervisningen. I tidigareläggningen av språkundervisningen är de daghem som erbjuder förskoleundervisning viktiga samarbetspartner. Också till dessa delar strävar man att säkerställa smidiga studievägar.

Inom fostrans- och utbildningssektorn bereds för tillfället också tvåspråkig undervisning på finska/samiska inom förskoleundervisningen och den grundläggande undervisningen. Förutsättningar för tvåspråkig småbarnspedagogik på finska/samiska finns både som kommunens verksamhet och som privat tjänst. En tvåspråkig studieväg på finska/samiska från förskoleundervisningen till den grundläggande undervisningen bereds för verksamhetsåret 2018–2019.

Tidigarelagd språkundervisning erbjuds nu stadigvarande i 13 och genom projektfinansiering i 32 av de 76 finska skolor i Helsingfors som omfattar årskurs 1. Skolor med tidigarelagd språkundervisning finns i alla fyra områden för grundläggande utbildning i Helsingfors. Den tidigarelagda språkundervisningen genom projektfinansiering i de 32 skolorna omfattar en årsveckotimme per grupp. Genom projektfinansieringen betalas dessutom språkduschförsök i nio skolor. Språkduschen i skolorna omfattar 0,5 årsveckotimmar per grupp.

I östra området för svensk grundläggande utbildning genomförs under läsåret 2017–2018 ett försök som omfattar såväl språkduch (andra inhemska språket börjar i årskurs 1 och A2-språket i årskurs 3) som distansundervisning och mångformig undervisning (A2-språket tyska börjar i årskurs 4). Fyra skolor i området deltar i försöket.

Projektfinansieringen gäller för läsåret 2017/2018. Om språkundervisningen tidigareläggs i alla skolor i Helsingfors så att alla elever börjar med A-språket i årskurs 1 krävs det att anslag anvisas för ändamålet. Tidigarelagd språkundervisning innebär i allmänhet att minimiantalet årsveckotimmar i årskurserna 1 och 2 stiger från 19 till 21. Den årliga kostnaden uppgår till ca 2,5 mn euro för de finska och de svenska grundskolorna sammanlagt.

Enligt stadsstyrelsens förslag 4.9.2017 till stadsstrategi för åren 2017–2021 till stadsfullmäktige fördubblas antalet platser inom utbildningen och förskoleundervisningen på engelska. Helsingforsarnas språkkunskaper görs mångsidigare genom en ökning av språkbad och språkberikad utbildning och fostran. Undervisningen i det första främmande språket eller det andra inhemska språket inleds redan från och med första årskursen. Undervisningen i kinesiska utvidgas.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Hilkka Tapiolinna, stf. stadssekreterare, telefon: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Holopainen Mari ym. valtuustoaloite Kvsto 2.11.2016 asia 12.pdf
- 2 Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lisäselvitys.pdf

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 25.09.2017 § 876

HEL 2016-012068 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

11.10.2017

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mari Holopaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

18.09.2017 Pöydälle

11.09.2017 Pöydälle

24.04.2017 Palautettiin

18.04.2017 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteerin, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Varhaiskasvatuslautakunta 07.03.2017 § 30

HEL 2016-012068 T 00 00 03

Lausunto

Varhaiskasvatuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Mari Holopaisen ym. aloitteesta vieraan kielen oppimisen varhaistamisesta perusopetuksessa sekä kielikerho- ja kieli-suihkutarjonnan lisäämisestä varhaiskasvatuksessa:

Varhaiskasvatusvirastossa on varauduttu kielirikasteisen esiopetuksen kokeiluun päiväkotien esiopetuksessa toimintavuonna 2017–2018. Kielipainottunutta toimintaa pilotoidaan sovitulla alueilla kielirikasteisen esiopetuksen periaatteiden mukaisesti.

Kielirikasteisella esiopetuksella tarkoitetaan esiopetusta, jossa alle 25 % toiminnasta järjestetään säännöllisesti ja suunnitellusti jollakin muulla kuin perusopetuslaissa säädetyllä opetuskielellä. Kielirikasteinen esiopetus antaa luontevia mahdollisuuksia tuoda monikielisyttä ja kulttuurien kohtaamisia esiin esiopetuksen arjessa ja toimintakulttuurissa. Tavoitteena on, että lapset olisivat sekä kielen oppijoita että käyttäjiä. Tavoitteena voi olla siirtyminen kielirikasteiseen tai muuhun kaksikieliseen perusopetukseen. (Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 OPH.)

Tehtävään palkataan neljä äidinkielenään muuta kieltä kuin suomea tai ruotsia puhuvaa lastentarhanopettajaa, jotka vastaavat toiminnan käynnistämisestä ja toteuttamisesta. Kielirikasteinen esiopetus toteutetaan niin, että opettajat kiertävät useammassa esiopetusryhmässä ja järje-

stävät kielirikasteisen esiopetuksen mukaista toimintaa kussakin ryhmässä niin, että se muodostaa alle 25 % esiopetuksen toiminnasta. Kielirikasteisen esiopetuksen kokeilu käynnistetään syksyllä 2017.

Kielirikasteisen esiopetuksen käynnistämistä ehdotetaan seuraavilla kielillä ja alueilla:

- Itäinen suurpii (Myllypuro) – venäjä
- Keskinen suurpiiri (Käpylä) – espanja
- Koillinen suurpiiri (Pihlajisto ja Latokartano) – ranska
- Pohjoinen ja koillinen suurpiiri (Maunula ja Siltamäki) – englantti

Alueet kokeilulle on valikoitu yhdessä perusopetuksen järjestäjien kanssa, jotta lapsille saataisiin mahdollisimman sujuva opinpolku ja opetuksen jatkumo. Alueiden valinnassa on tarkasteltu myös yksityisten palveluntuottajien tarjoamaa kielipainotteista esiopetusta, jotta vältetään päällekkäisyydet tarjonnassa.

Kielten oppimisen pilotointiin päiväkodeissa on varauduttu 150 000 euron määrärahalta. Lisäksi olemme mukana Kielirikas Helsinki -hankkeessa, jossa kielten opetuksen varhentamiseen, seurantaan ja kehittämiseen esi- ja perusopetuksessa on haettu Opetushallituksen jakamaa valtionavustusta.

Kielirikas Helsinki -hankkeen tavoitteena on monikielinen Helsinki, jossa kaupungin rikas kielivaranto sekä tukee oppimista että houkuttaa lapsia uusien kielten äärelle. Pidemmän aikavälin tavoitteena on, että helsinkiläisillä lapsilla on entistä varhaisemmin ja entistä monipuolisemmin mahdollisuus oppia eri kieliä jo esiopetuksesta alkaen.

1. Varhennetaan kielten oppimista ja rohkaistaan monipuolisen kielivarannon luomiseen esi- ja perusopetuksessa siten, että kaupungin eri alueilla olisi monipuoliset mahdollisuudet varhennetun kielen aloittamiseen.
2. Kehitetään systemaattisesti varhennettua pedagogista kielipolkuksi esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisen yhteistoiminnan kautta.
3. Mahdollistetaan kielirikasteisen opetuksen mukaisia toiminnallisia tuokioita esiopetuksen ja perusopetuksen yhteisissä ryhmissä.
4. Kartoitetaan huoltajien kielitoiveita ja ajatuksia kielten opetuksesta koko kaupungin laajuisesti, sekä rohkaistaan kartoituksen tulosten pohjalta kouluja lisäämään uusia harvinaisempia kieliä koulujen kieliohjelmiin.

5. Lisätään monipuolisella ja varhennetulla kielitarjonnalla lähikoulujen vetovoimaa.
6. Tiedotetaan kielten opiskelun merkityksestä lapsen opinpolulla, osana identiteetin kehittymistä ja tulevassa työelämässä hyödyntäen yhteistyökumppaneiden ja elinkeinoelämän toimijoiden verkostoja.
7. Vahvistetaan oppiaineiden välistä yhteistyötä luomalla rakenne, jossa kielten opetus on vakiintuneesti tiiviinä osana vähintään yhden oppimiskokonaisuuden opetusta lukuvuoden aikana.
8. Tuetaan ruotsinkielisen esi- ja alkuopetuksen kaksikielisten (suomi/ruotsi) oppilaiden kielellistä kehitystä ja herätetään halu suomen kielen opiskeluun.
9. Tuetaan ruotsinkielisen perusopetuksen oppilaiden suomenkielen oppimäärän ryhmävalintaa.
10. Rohkaistaan ruotsinkielisen perusopetuksen oppilaita valitsemaan A2-kieleksi ranska tai saksa tavallisemman englannin sijaan.

Varhaiskasvatuslautakunta toivoo, että tulevaisuudessa tarkastellaan säännöllisesti eri kielirikasteisen kasvatuksen ja opetuksen sekä kielikylyn tarjontaa koko kaupungissa sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa ja pyritään ohjaamaan tarjontaa kokonaisuutena.

Käsittely

07.03.2017 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Juha Levo: Varhaiskasvatuslautakunta toivoo, että tulevaisuudessa tarkastellaan säännöllisesti eri kielirikasteisen kasvatuksen ja opetuksen sekä kielikylyn tarjontaa koko kaupungissa sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa ja pyritään ohjaamaan tarjontaa kokonaisuutena.

Varhaiskasvatuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Juha Levon tekemän vastaehdotuksen.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Nina Onufriew, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 310 42550
nina.onufriew(a)hel.fi

Opetuslautakunta 07.03.2017 § 31

HEL 2016-012068 T 00 00 03

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Opetuslautakunta pitää tärkeänä kielenopetukseen kohdistuvia kehittämistoimia ja kielenopetuksen varhentamista.

Kielenoppimisen tukeminen kielenopetuksen varhentamisella on tutkimusten mukaan merkittävää. Varhennetulla kielenopetuksella tuetaan oppilaiden oppimista ja oppilaiden motivoitumista kielenopiskeluun. Tutkimusten mukaan vieraan kielen oppimisessa parhaat tulokset saavutetaan, kun oppiminen on aloitettu ennen yhdeksättä ikävuotta.

Varhennettua kielenopetusta on tällä hetkellä tarjolla 13 suomenkielisessä koulussa Helsingin 76:sta suomenkielisestä koulusta, joissa on ensimmäinen vuosiluokka. Varhennettua kielenopetusta tarjoavat koulut sijoittuvat kaikille Helsingin neljälle perusopetuksen alueelle. Helsingin kaupungin suomenkielisissä kouluissa ensimmäisen vieraan kielen opiskelu alkaa kaikille oppilaille viimeistään 3. luokalla.

Kaksikielistä opetusta on tarjolla sekä laajamittaisena (11 suomenkielistä koulua) että suppeampana (3 suomenkielistä koulua) kaksikielisenä opetuksena. Laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa opetuksesta vähintään 25 % toteutetaan kohdekielellä. Suppea kaksikielinen opetus on kielirikasteista opetusta, jossa alle 25 % oppiaineiden sisällöstä opetetaan muulla kuin koulun opetuskielellä. Laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen hakeudutaan soveltavuuskokeella. Suppea kaksikielinen opetus voi osallistua kaikki kyseisen koulun oppilaat. Lisäksi kaupungissa on ruotsin kielen kielikyllyn opinpolku varhaiskasvatuksesta perusopetuksen päättövaiheeseen asti. Vuosiluokilla 1-6 kielikylpyopetusta on kuudessa suomenkielisessä koulussa ja vuosiluokilla 7-9 viidessä suomenkielisessä koulussa. Osa kouluista tarjoaa vuosiluokilla 1 ja 2 mahdollisuuden tutustua kieliin myös kerhoissa ja pienimuotoisissa opetustuokioissa (ns. kielisuihutus).

Helsingin ruotsinkielisissä kouluissa A1-kielen opetus on varhennettu alkavaksi toiselta vuosiluokalta. A1-kieli on kaikissa kouluissa suomi. Neljännellä luokalla alkaa A2-kielen opetus ja vaihtoehtoina on englanti, saksa ja ranska. Kutakuinkin kaikki oppilaat valitsevat A2-kielen. B2-kielen opetus on varhennettu aloitettavaksi seitsemänneltä vuosiluokalta.

Helsingin opetusviraston suomen- ja ruotsinkielinen linja ovat yhdessä varhaiskasvatusviraston kanssa hakeneet Opetushallituksen perusopetuksen järjestäjille suunnattua avustusta kielenopetuksen varhentamiseen, kehittämiseen ja lisäämiseen. Haku liittyy Uusi peruskoulu -ohjelman kielenopetusta koskevaan kokeiluun. Hankkeeseen liittyvien toimenpiteiden kautta laajennetaan varhennetun kielen ja kielisuihkutuksen tarjontaa. Haun yhteydessä kouluilta kysyttiin halukkuutta kielenopetuksen varhentamiseen. Kouluista 20 ilmoitti halukkuutensa kielenopetuksen varhentamiseen jo syksystä 2017 ja 12 koulua ilmoitti halukkuutensa kielisuihkutuksen antamiseen kielivalintojen tueksi. Varhennetun kielenopetuksen laajentamisessa huomioidaan alueellinen tasapuolisuus.

Opetuslautakunta pitää tärkeänä, että kaikki oppilaat aloittavat 1. luokalta A-kielen opetuksen. Tämä edellyttää lisärahoitusta. Varhennettu kielen opetus tarkoittaa sitä, että 1-2 luokkalaisten minimituntimäärä nousee 19 vuosiviikkotunnista 21 vuosiviikkotuntiin. Varhennetun kielenopetuksen uudistusta toteutettaessa on syytä varmistaa, että vuosiviikkotuntimäärää lisätään yhtä paljon suomenkielisissä sekä ruotsinkielisissä kouluissa. Vuotuinen kustannus yhteensä suomenkielisissä ja ruotsinkielisissä kouluissa olisi noin 2,5 milj. euroa.

Käsittely

07.03.2017 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Keskustelu.

Jäsen Hertzberg teki vastaehdotuksen, että lausuntoehdotuksen 6. kappaleen ("Helsingin ruotsinkielisissä kouluissa...") toisen virkkeen "A1-kieli on kaikissa kouluissa suomi." jälkeen lisätään seuraavaa:

"Neljännellä luokalla alkaa A2-kielen opetus ja vaihtoehtoina on englanti, saksa ja ranska. Kutakuinkin kaikki oppilaat valitsevat A2-kielen."

ja että lausuntoehdotuksen viimeisen kappaleen ("Opetuslautakunta pitää tärkeänä...") kolmannen virkkeen jälkeen lisätään seuraavaa:

"Varhennetun kielenopetuksen uudistusta toteutettaessa on syytä varmistaa, että vuosiviikkotuntimäärää lisätään yhtä paljon suomenkielisissä sekä ruotsinkielisissä kouluissa."

Kannattaja jäsen Nordman

Hyväksyttiin yksimielisesti jäsen Hertzbergin vastaehdotus.

Hyväksyttiin esittelijän ehdotuksesta poiketen.

11.10.2017

Ärende/11

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Taina Tervonen, vs. opetuspäällikkö, puhelin: 310 86208
taina.tervonen(a)hel.fi